

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE KL. 8

wymagania na poszczególne oceny

I PÓŁROCZE

Ocena celująca

Uczeń:

- omawia zależności między zaspokojeniem potrzeb i wywiązywaniem się z ról społecznych a samorealizacją i samooceną jednostki,
- porównuje konsekwencje przyjęcia określonych postaw wobec sytuacji konfliktowej dla jednostki i społeczeństwa,
- stosuje w praktyce zasady skutecznej komunikacji, np. w wystąpieniu na forum klasy.
- wyjaśnia, jak na poszczególnych etapach życia jednostki, zmienia się rola rodziny w procesie socjalizacji,
- wymienia korzyści płynące z edukacji ustawicznej,
- przedstawia strategię planowania swojej przyszłości zawodowej,
- wyjaśnia, jak bycie świadomym konsumentem wpływa na funkcjonowanie gospodarstwa domowego.
- na wybranych przykładach wykazuje, że godność człowieka jest podstawą różnych systemów moralnych,
- uzasadnia, że wolności i prawa polityczne są konieczne dla funkcjonowania demokracji,
- analizuje wyniki ogólnopolskiego badania uczniów dotyczącego wykorzystywania internetu i porównuje je z własnymi doświadczeniami,
- wymienia inne niż policja i straż miejska (gminna) służby porządkowe i określa ich uprawnienia,
- ocenia, czy system władz samorządowych sprzyja zaangażowaniu mieszkańców w życie społeczności lokalnej i przytacza argumenty na poparcie swojego stanowiska,
- analizuje wpływ struktury politycznej sejmiku województwa na pracę organów samorządu,
- proponuje inicjatywy, które warto by zrealizować w okolicy i wskazuje sposoby ich realizacji,

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- wskazuje zależności pomiędzy procesem zaspokajania potrzeb a rozwojem człowieka,
- tłumaczy, czym jest osobowość, i jakie ma związki z socjalizacją,
- określa, które metody są najwłaściwsze dla zespołowego wykonania określonych zadań,
- omawia sposoby przygotowania publicznego wystąpienia i zainteresowania odbiorców,
- rozpoznaje przypadki nieprawidłowego realizowania przez rodzinę swoich funkcji,
- wypowiada się na temat najczęściej i najrzadziej wykorzystywanych praw ucznia zapisanych w statucie jego szkoły,
- omawia poszczególne typy dochodów i wydatków składających się na strukturę budżetu domowego,
- na podstawie preambuły Powszechnej deklaracji praw człowieka wykazuje konieczność ochrony praw człowieka,

- tłumaczy, na czym polega różnica między prawami pierwszej, drugiej i trzeciej generacji.
- charakteryzuje działalność wybranych organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony praw człowieka,
- charakteryzuje zjawiska uzależnienia od internetu, cyberprzemocy, oszustw i wyłudzeń w sieci oraz podaje metody przeciwdziałania tym zjawiskom,
- określa czynniki brane pod uwagę przez organy państwowe przy rozstrzyganiu spraw dotyczących nieletnich,
- odczytuje i analizuje dane z wykresu oraz uzasadnia wyciągnięte przez siebie wnioski
- opisuje strukturę budżetu gminy,
- porównuje strukturę władz samorządu powiatowego i wojewódzkiego,
- wyjaśnia znaczenie aktywności obywatelskiej dla funkcjonowania społeczeństwa.

Ocena dobra

Uczeń:

- wyjaśnia, na czym polega proces socjalizacji, wymienia warunki prowadzenia skutecznych negocjacji
- podaje reguły obowiązujące uczestników dyskusji i debaty,
- omawia prawa i obowiązki dzieci w rodzinie,
- omawia prawa i obowiązki ucznia,
- tłumaczy podstawowe zasady ekonomii kierujące budżetem gospodarstwa domowego,
- omawia genezę i treść Konwencji o prawach dziecka,
- omawia poszczególne kategorie praw człowieka,
- wskazuje zagrożenia wynikające z łamania praw człowieka,
- opowiada o różnych sposobach szukania pomocy w sytuacji doświadczania przemocy,
- omawia uprawnienia i zadania policji,
- wymienia zadania samorządów terytorialnych, zawodowych, uczniowskich i porównuje te jednostki,
- podaje przykłady zadań własnych i zleconych gminy,
- rozróżnia zadania rady powiatu i zarządu powiatu,
- przedstawia procedurę załatwiania spraw przez stronę Gov.pl,

Ocena dostateczna

Uczeń:

- podaje przykłady potrzeb człowieka z podziałem na kategorie (bezpieczeństwa, przynależności, uznania, samorealizacji i duchowych),
- wyjaśnia, czym jest grupa społeczna, i wymienia jej cechy,
- podaje przykłady komunikatów werbalnych i niewerbalnych,
- podaje funkcje rodziny i przykłady ich realizacji,
- wylicza typy szkół tworzących strukturę szkolnictwa w Polsce,
- opisuje strukturę typowego budżetu domowego,
- określa funkcje praw człowieka,
- wymienia główne wolności i prawa człowieka i obywatela zagwarantowane w Konstytucji RP,
- wymienia nazwy przykładowych organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka,
- opowiada o zagrożeniach obecnych w środowisku sieciowym (cyberprzemoc),
- wyjaśnia, dlaczego prawo inaczej traktuje niepełnoletnich i dorosłych,

- wylicza organy samorządu terytorialnego,
- podaje główne źródła finansowania gminy oraz jej wydatki,
- wyjaśnia sposób wyboru i odwołania organów powiatu,
- wylicza przykładowe sprawy, które można załatwić za pośrednictwem strony Gov.pl,

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest społeczeństwo,
- podaje rodzaje grup społecznych,
- wyjaśnia, czym jest komunikacja międzyludzka,
- tłumaczy, czym jest rodzina,
- wylicza podstawowe funkcje szkoły,
- wyjaśnia, czym jest gospodarstwo domowe,
- tłumaczy, czym są prawa człowieka,
- podaje przykładowe prawa i wolności,
- podaje przykłady łamania praw człowieka,
- wyjaśnia, czym jest przemoc i kogo dotyczy,
- przytacza przykłady spraw, którymi zajmuje się policja,
- wyjaśnia, czym jest samorząd,
- wymienia organy władzy w gminie,
- wymienia zadania powiatu,
- tłumaczy, jak przygotować się do wizyty w urzędzie,

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności na poziomie oceny dopuszczającej
- nie jest w stanie wykonać prostych zadań, nawet przy pomocy nauczyciela
- nie skorzystał z pomocy szkoły i nauczyciela
- nie tłumaczy, czym są prawa człowieka,
- nie podaje przykładowe prawa i wolności,
- nie podaje przykłady łamania praw człowieka,
- nie wyjaśnia, czym jest przemoc i kogo dotyczy,
- nie przytacza przykłady spraw, którymi zajmuje się policja,

II PÓŁROCZE

Ocena celująca

Uczeń:

- wyjaśnia, dlaczego polskie godło w czasach komunizmu wyglądało inaczej niż obecnie,
- prezentuje sylwetki wybranych wybitnych Polaków i ocenia znaczenie ich dorobku dla narodu. przedstawia rolę patriotyzmu we współczesnym świecie
- określa czynniki, które miały wpływ na rozmieszczenie Polonii na świecie,
- omawia wpływ skrajnych postaw na historię XX w.
- ocenia stan demokracji w państwie i uzasadnia swoje zdanie,
- wyjaśnia, czym zajmują się komisje sejmowe, Prezydium Sejmu i Konwent Seniorów,
- omawia okoliczności przywrócenia urzędu prezydenta w Polsce
- wyjaśnia rolę Trybunału Konstytucyjnego w państwie demokratycznym,

- charakteryzuje polską scenę polityczną.
- opowiada o swoich doświadczeniach z pracy wolontariackiej,
- ocenia, jak często na jego poglądy, decyzje i wybory mają wpływ media społecznościowe,
- analizuje wyniki badań opinii publicznej, formułuje wnioski, określa przyczyny zaobserwowanych zjawisk, wyraża własną opinię na wskazany temat i uzasadnia odpowiedź,
- omawia główne zagadnienia i problemy funkcjonowania UE,
- ocenia proces integracji Polski z Unią Europejską,
- proponuje, w jaki sposób młodzi ludzie mogą dbać o środowisko,

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- wyjaśnia sens bycia Polakiem lub członkiem innej wspólnoty narodowej albo etnicznej,
- tłumaczy zależności między różnymi tożsamościami,
- analizuje wyniki badań dotyczących rozumienia patriotyzmu,
- przedstawia strukturę ludności zamieszkującej terytorium Polski,
- omawia różnice między szowinizmem a nacjonalizmem,
- uzasadnia potrzebę realizowania przez państwo funkcji zewnętrznych,
- omawia hierarchię aktów prawnych w Polsce,
- opisuje funkcjonowanie sejmu i senatu z uwzględnieniem działalności klubów i kół poselskich tworzących koalicję i opozycję,
- wyjaśnia związek funkcjonowania urzędu Prezydenta RP z republikańską formą rządów,
- opisuje salę rozpraw w procesie karnym,
- opisuje działalność partii w państwie demokratycznym. omawia poszczególne obszary działalności organizacji pozarządowych,
- przytacza argumenty na poparcie tezy, że wolność słowa i wolne media są fundamentem demokracji,
- określa rolę organizacji międzynarodowych na arenie światowej,
- wskazuje wady i zalety procesu integracji europejskiej,
- omawia pozytywne i negatywne skutki globalizacji w różnych dziedzinach,
- wyjaśnia, dlaczego walka ze współczesnym terroryzmem jest trudna,

Ocena dobra

Uczeń:

- wyjaśnia, na czym polega różnica między wspólnotą narodową a etniczną,
- charakteryzuje więzi łączące obywatela i państwo,
- omawia różnice w rozumieniu patriotyzmu dawniej i współcześnie,
- wyjaśnia, na czym polega różnica między mniejszością narodową a etniczną,
- omawia cechy stereotypu,
- wskazuje różnice między narodem a państwem,
- tłumaczy zasadę konstytucjonalizmu,
- tłumaczy, jak w pracy parlamentu przejawia się zasada przedstawicielstwa,
- omawia poszczególne kompetencje Prezydenta RP z podziałem na politykę wewnętrzną i zagraniczną,
- przedstawia zasady działania sądów,

- omawia funkcje partii politycznych,
- wyjaśnia, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa zasada swobodnego zrzeszania się,
- wyjaśnia znaczenie środków masowego przekazu dla wolności słowa,
- omawia znaczenie współpracy międzynarodowej dla pokoju na świecie,
- omawia główne etapy integracji europejskiej,
- omawia przygotowania Polski do przystąpienia do UE,
- tłumaczy, czym jest konsumpcjonizm,
- omawia przyczyny i rodzaje konfliktów,

Ocena dostateczna

Uczeń:

- wyjaśnia, czym są naród i wspólnota etniczna,
- podaje definicję narodowości,
- podaje przykłady działań patriotycznych w gospodarce.
- wyjaśnia, czym są mniejszość narodowa i etniczna,
- wyjaśnia, czym są stereotypy,
- wylicza podstawowe funkcje państwa,
- wyjaśnia, czym jest państwo prawa,
- wyjaśnia, jak sejm i senat podejmują decyzje, kto kieruje pracami obu izb oraz ile trwa kadencja posłów i senatorów,
- przedstawia główne zasady wyboru Prezydenta RP,
- podaje zasady działania sądów,
- przedstawia zawartość programu politycznego partii,
- wyjaśnia, co oznacza prawo do swobodnego zrzeszania się,
- określa, do czego służą sondaże,
- wskazuje przejawy realizacji przez państwo polityki zagranicznej,
- wymienia główne przyczyny integracji europejskiej,
- wylicza podstawowe prawa obywatela UE,
- określa, z czego wynika podział na kraje rozwinięte i rozwijające się,
- tłumaczy, na czym polega terroryzm

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- wskazuje, jakie więzi łączą jednostkę z ojczyzną i małą ojczyzną,
- wyjaśnia, czym jest obywatelstwo,
- wyjaśnia, czym są patriotyzm i patriotyzm lokalny,
- określa różnicę między obywatelami RP a cudzoziemcami,
- tłumaczy, czym jest tolerancja,
- określa, czym jest państwo,
- określa znaczenie konstytucji w państwie,
- określa, jakie organy pełnią w Polsce władzę ustawodawczą,
- określa, jakie organy pełnią w Polsce władzę wykonawczą,
- określa, jakie organy pełnią w Polsce władzę sądowniczą,
- wyjaśnia, czym są partie polityczne,
- tłumaczy, czym są organizacje pozarządowe, i podaje ich główne rodzaje,
- wyjaśnia, czym jest opinia publiczna,
- wyjaśnia, czym są polityka zagraniczna i współpraca międzynarodowa,

- podaje datę i miejsce utworzenia Unii Europejskiej,
- wskazuje główne korzyści, które wynikły dla Polski, jej obywateli i polskich firm z przystąpienia do UE,
- wyjaśnia, czym jest globalizacja,
- podaje główne przyczyny konfliktów zbrojnych,

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności na poziomie oceny dopuszczającej
- nie jest w stanie wykonać prostych zadań, nawet przy pomocy nauczyciela
- nie skorzystał z pomocy szkoły i nauczyciela
- nie wyjaśnia, czym jest obywatelstwo,
- nie wyjaśnia, czym są patriotyzm i patriotyzm lokalny,
- nie określa różnicę między obywatelami RP a cudzoziemcami,
- nie tłumaczy, czym jest tolerancja,
- nie określa, czym jest państwo,
- nie określa znaczenie konstytucji w państwie,